یادداشت

راهکارهای ناکامی جریان تحریف

مهدی فضائلی

تحلیلگر مسائل سیاسی

جریان تحریف جریانی است که از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی فعالیتش را آغاز کرده و روز به روز در حال گسترش است. علی‌القاعده این جریان در بخش‌های مهم‌تر انقلاب به دلیل اهمیت و تاثیرگذاری آن، سرمایه‌گذاری بیشتری برای تحریف صورت می‌دهد. در این راستا تردیدی نیست یکی از مهم‌ترین فرازهای دوران بعد از پیروزی انقلاب، هشت سال دفاع مقدس است که تاثیراتش در بقا و تقویت انقلاب غیرقابل انکار است. بر همین اساس جریان تحریف روی دفاع مقدس هم سرمایه‌گذاری قابل توجهی برای تحریف واقعیات آن دوران دارد. بنابراین همان‌طور که در همه بخش‌ها باید با جریان تحریف مقابله هوشمندانه‌ای صورت گیرد در این رابطه هم این مساله کاملا صادق است و باید از مقطع مهم و حساس دوران دفاع مقدس صیانت شود.

همان‌طور که دستاوردها و آثار و برکات این دوران قابل توجه و ماندگار است هزینه‌هایی هم که پرداخت شده قابل توجه و سنگین است؛ در این دوران شهدای گرانقدر بسیار، همچنین جانبازان و رزمندگان بسیاری بودند که ایثارگری و مجاهدت کردند تا این دوران خلق شود، بنابراین به همین میزان باید از این سرمایه‌گذاری‌های کلان صیانت شود و دستاوردهای آن به‌راحتی دستخوش تحریف نشود. چراکه وقتی یکی از مهم‌ترین مقاطع انقلاب یعنی دوران دفاع مقدس تحریف شده و از دستاوردهای آن به‌درستی صیانت نشود نسل بعدی با یك مقطعی متفاوت مواجه می‌شود و در این راستا مقطعی که می‌توانسته باعث افتخار و پیشرانی برای عبور از شرایط سخت برای شکل‌گیری دستاوردها و تقویت آن باشد تبدیل به ضد خود می‌شود و به جای این‌که دوران دفاع مقدس احساس غرور ایجاد کند جریان تحریف آن را تبدیل به ورشکستگی و حتی عذرخواهی متولیان از آن دوران می‌کند.

تاکید می‌کنم که اگر جریان تحریف فعال باشد که هست و صیانت‌های لازم از محصول جنگ صورت نگیرد نتایج جنگ به ضد خودش تبدیل می‌شود، بنابراین همان‌طور که رهبری فرمودند هر مقدار که از دوران دفاع مقدس به لحاظ زمانی فاصله می‌گیریم باید میزان معرفت‌مان نسبت به آن بیشتر شود تا جریان تحریف نتواند نقشه‌های خود را محقق کند. در مقاطع مختلفی از جنگ از جمله آغاز و اصل شکل‌گیری جنگ شاهد تحریف هستیم به این معنی که جریان تحریف تلاش می‌کند ایران را در این ارتباط مقصر اعلام کند این در حالی است که براساس اسناد تاریخی متجاوز بودن عراق مشخص شده است، از دیگر مصادیق تحریف می‌توان به چرایی ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر اشاره کرد در این خصوص جریان تحریف درصدد ایجاد شبهاتی است در حالی که دلایل روشنی در این ارتباط وجود دارد، همچنین شاهد تحریف‌هایی درباره توانمندی‌های رزمندگان و تسلط آنها به حوزه نبرد چه به لحاظ استراتژیك و چه تاکتیك‌های جنگی هستیم. بنابراین باید اطلاع‌رسانی و تبیین دقیقی نسبت به همه مقاطع دوران دفاع مقدس کرد تا جریان تحریف ناکام بماند.

رئیسی: روحیه جهادی گره‌گشاست

رئیس دستگاه قضا با بیان این‌که بخشی از مشکلات امروز کشور ناشی از چشم دوختن به لبخند یا خشم خارجی‌هاست، اظهار کرد: داشتن روحیه جهادی و کار انقلابی گره‌گشاست؛ ممکن است برخی به لفظ نگویند، ولی عملا امیدشان به نتیجه انتخابات فلان کشور باشد؛ گره زدن رفع مشکلات داخلی به مسائل خارجی، اشتباه راهبردی است. به گزارش میزان، حجت‌الاسلام سیدابراهیم رئیسی در جلسه شورای عالی قوه قضاییه با تأکید بر «گره‌گشا بودن روحیه جهادی در همه عرصه‌ها و در تمام دوره‌ها»، تصریح کرد: مشکلات کشور در پرتو ایمان و اخلاص و صبر و روحیه جهادی حل شدنی است و هر جا مردم و نیروهای انقلابی با روحیه جهادی وارد عرصه شدند، نتایج خوبی به‌دست آمده است. رئیس قوه قضاییه با انتقاد از بدعهدی آمریکا در نقض قوانین بین‌الملل و حقوق معاهدات، سیاست‌های سردمداران کاخ سفید را شکست خورده دانست.

مادر شهید همت به فرزندش پیوست

حاجیه خانم نصرت همت، مادر شهید حاج محمدابراهیم همت یکشنبه‌شب پس از ۳۷ سال دوری در ۹۱ سالگی به فرزند شهیدش پیوست. سردار شهید همت، فرمانده لشکر ۲۷ محمد رسول ا... غروب ۱۷ اسفند ۱۳۶۲ در عملیات خیبر در جزیره مجنون در خاک عراق براثر اصابت ترکش گلوله توپ به شهادت رسید. مراسم تشییع و تدفین این مادر شهید، امروز با رعایت پروتکل‌های بهداشتی مربوط به کرونا و به‌صورت محدود در گلزار شهدای امامزاده شاهرضا برگزار می‌شود.

ظریف به روسیه می‌رود

وزیر خارجه کشورمان برای ادامه رایزنی‌ها با مقامات روسیه، روز پنجشنبه به مسکو سفر می‌کند. محمدجواد ظریف پیش از این ۳۱ تیر امسال به مسکو سفر کرده بود تا علاوه بر ارائه پیام رئیس جمهور کشورمان به ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه، درخصوص برجام، تحولات منطقه‌ای و تبادل نظر درخصوص مسائل بین‌المللی و آینده توافق ۲۰ ساله ایران و روسیه که سال آینده به پایان می‌رسد، با همتای روس خود گفت‌وگو کند.

دفاع مدبرانه

پرونده‌ای به‌مناسبت بیانات روز گذشته رهبر انقلاب درباره ظرفیت‌های عظیم دفاع‌مقدس و خطر تحریف این واقعه تاریخی

گروه سیاسی

رهبر معظم انقلاب اسلامی صبح دیروز در ارتباط تصویری با مراسم تکریم و تجلیل از پیشکسوتان دفاع مقدس و مقاومت، با اشاره به پیروزی درخشان و واضح ملت ایران در دفاع مقدس گفتند: این واقعیت، نتیجه رهبری و فرماندهی شگفت‌انگیز امام خمینی (ره)، حضور همه جانبه قشرهای مختلف مردم و اقدامات و ابتکارات عقلایی مدافعان اسلام و انقلاب در این حماسه تاریخی بود که باید مراقب تلاش دشمنان در تحریف واقعیات این قطعه از هویت برجسته ایرانیان باشیم.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای همچنین با ابراز تأسف شدید از جان‌باختن روزانه حدود ۱۵۰ نفر براثر کرونا، مردم را به رعایت کامل و مستمر دستورالعمل‌های بهداشتی فراخواندند.

تکریم پیشکسوتان دفاع‌مقدس، وظیفه ملی است

فرمانده کل قوا، تکریم و تجلیل از پیشکسوتان و رزمندگان دفاع‌مقدس را وظیفه حتمی ملی و توصیه مؤکد اسلام خواندند و افزودند: برای درک عظمت کار این عزیزان و همرزمان شهیدشان باید عظمت میدان دفاع مقدس و چرایی و چگونگی این قطعه مهم از تاریخ ایران را به‌خوبی درک و فهم کرد.

ایشان صدام جاه‌طلب را تنها ابزاری در دست قدرت‌های بزرگ به‌ویژه آمریکا برشمردند و افزودند: طرف‌های اصلی نبرد با ملت ایران یعنی «آمریکای ضربه‌خورده از انقلاب اسلامی، قدرت‌های نگران از ظهور یک هویت جدید اسلامی- ایرانی در منطقه، ناتو و کشورهای اروپای غربی و شرقی»، صدام را به حمله تحریک کردند تا نظام و انقلاب اسلامی را در هم بکوبند.

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای با اشاره به انتشار اسناد توافق‌های آمریکا و صدام قبل از آغاز جنگ افزودند: در طول سال‌های جنگ نیز کمک‌های نظامی، اطلاعاتی و مالی غرب و شرق به رژیم بعثی از طریق امارات، کویت، عربستان و دیگر مسیرها ادامه داشت.

رهبر انقلاب علاوه بر تحریک دشمنان، اوضاع داخلی ایران را نیز در تشجیع صدام به حمله، مؤثر دانستند و افزودند: وضع نامناسب ارتش ازلحاظ امکانات و فرماندهی در سال آغاز جنگ، نوپدید بودن سپاه و کمبود شدید امکانات دفاعی، واقعیاتی بود که دشمن از آنها اطلاع داشت و همین مسائل نیز آن را به آغاز جنگ، بیشتر تحریک کرد.

فرماندهی شگفت‌انگیز امام (ره) در جنگ

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای پس از تشریح چگونگی آغاز جنگ تحمیلی ۸ ساله به بررسی مستند عوامل و نکات مهم دفاع جانانه و پیروزمندانه ملت ایران در مقابل دشمنان پرداختند.

ایشان در این زمینه، رهبری و فرماندهی امام خمینی (ره) را از آغاز تا پایان دفاع مقدس بسیار حساس و شگفت‌انگیز برشمردند و افزودند: امام از همان آغاز، ابعاد و حجم واقعی کارزار را شناخت و با درایتی اعجاب‌انگیز اعلام کرد که این جنگ، نبرد دو کشور همسایه نیست بلکه دشمنان انقلاب اسلامی و ملت ایران در پشت صدام در مقابل نظام اسلامی صف‌آرایی کرده‌اند.

رهبر انقلاب، آوردن ملت به صحنه دفاع مقدس را تشخیص حیاتی امام راحل عظیم‌الشأن دانستند و افزودند: امام با درک عمیق خود، مانند اصل انقلاب، ملت را به وسط میدان کارزار همه جانبه آورد، چراکه فهمید صرف حضور نیروهای مسلح نمی‌تواند مساله را حل کند.

ایشان، شخصیت بی‌نظیر، نفوذ معنوی، صداقت و معصومیت در بیان حقایق و واقعیات و نگاه تیزبین را از دیگر ویژگی‌های فرماندهی امام در هشت سال دفاع مقدس برشمردند و افزودند: امام با قاطعیتی فوق‌العاده و بی‌نظیر، فرمان می‌داد و کارها را به‌پیش می‌برد که تأکید بر شکست حصر آبادان و آزادسازی خرمشهر و سوسنگرد از نمونه‌های این قاطعیت عجیب است.

ایشان موضع‌گیری‌های هوشمندانه به اقتضای شرایط مختلف جنگ را از دیگر ویژگی‌های امام خواندند و با ذکر نمونه‌هایی افزودند: دادن روحیه به ملت و تحقیر دشمن در هنگام لازم، جلوگیری از آفت مخرب غرور در پیروزی‌ها و دلگرمی دادن و تفقد رزمندگان در مواقع موردنیاز ازجمله روش‌هایی بود که این پدر مهربان و مدیر معنوی، آگاه و مسلط بر میدان به کار می‌گرفت و دفاع مقدس را هدایت می‌کرد.

رهبر انقلاب با ابراز تأسف از غفلتی که در نوشته‌ها و مباحث مربوط به دفاع مقدس درباره نقش امام خمینی (ره) وجود دارد، افزودند: باید در این زمینه کار جدی و گسترده انجام شود.

ابعاد شگرف دفاع‌مقدس

ایشان سپس با تأکید بر مراقبت از تلاش دشمن برای تحریف واقعیات دفاع مقدس، به بیان نکاتی درباره ابعاد شگرف و عظیم این پدیده پرداختند.

«پیروزی درخشان و روشن ملت ایران در جنگ تحمیلی» نخستین

> امام با قاطعیتی فوق‌العاده و بی‌نظیر، فرمان می‌داد و کارها را به‌پیش می‌برد که تأکید بر شکست حصر آبادان و آزادسازی خرمشهر و سوسنگرد از نمونه‌های این قاطعیت عجیب است

مختصات جریان تحریف

روایت‌های وارونه در آثار هنری

هنرمندان با تصویرسازی خلاقانه نقش مهمی در انتقال پیام‌های و مفاهیم جنگ در ایران و جهان دارند. با این وصف خلق آثار هنری در حوزه دفاع‌مقدس خالی از تحریف نبوده‌است. در برخی آثار هنری خالقان آثار در حوزه عکس، فیلم، داستان و... نوع روایتگری جنگ با واقعیت فاصله زیادی دارد. در برخی آثار و تولیدات سینمایی، خالقان اثر حتی برای نشان دادن ایثار، چنان در وادی اغراق افتاده‌اند که گویی رفتار رزمندگان در دوران دفاع‌مقدس بهره‌ای از عقلانیت نداشته‌است. در همین زمینه شهیدسلیمانی در یکی از مصاحبه‌های خود درباره تحریفات دفاع‌مقدس به‌ویژه در آثار هنری و سینمایی دهه ۷۰ گفت: «می‌خواهیم ایثار را نشان بدهیم اما آنقدر ناقص و غلط نشان می‌دهیم که همه ارزش‌ها را زیر سوال می‌بریم. هیچ وقت این اتفاق نیفتاده و این تهمت و دروغ است. من فیلمی در تلویزیون دیدم که یک فضای آرام از جنگ نشان می‌داد. چند تا بسیجی پشت میدان مین دست به گردن هم انداخته‌بودند و همدیگر را می‌بوسیدند و گریه می‌کردند. حالا تصور این طوری بود که توی میدان گیر کرده‌اند بدون این‌که هیچ تیراندازی و صدایی باشد. در یک آرامشی دست در گردن همدیگر انداخته بودند و از هم خداحافظی می‌کردند. این خودش را پرت می‌کرد روی میدان مین و تکه‌تکه می‌شد و بعد آن دیگری خداحافظی می‌کرد و خودش را روی مین می‌انداخت و... این دروغ است. این تهمت است.»

نوعی دیگری از تحریف در آثار هنری را می‌شود داستان‌هایی با مضامین جنگی دید. در این نوع روایتگری، راوی برای این‌که نشان دهد جنگ پدیده‌ای وحشتناک است صرفا به سیاه‌نمایی این دوران می‌پردازد و تصویری سیاه و پرابهام و سرشار از ناامیدی نسبت به آینده را در زندگی روزمره مردم ارائه می‌کند. در بخش دیگری از این آثار که به زندگی شهدا، رزمندگان و جانبازان می‌پردازد، قهرمانان داستان آدم‌هایی هستند که صرفا از سر ناچاری به دفاع از سرزمین خود پرداخته‌اند. این تصویرسازی‌ها البته در برخی دیگر از مقولات فرهنگی مثل عکس و مستندات تلویزیونی و داستانی نیز دیده می‌شود.

جریان تحریف

برخی جریان‌های سیاسی نیز که سال‌هایی از پایان جنگ‌تحمیلی گذشته و زمان بازخوانی رویدادهای دوران دفاع‌مقدس است، به تجزیه و تحلیل وقایع و حوادث مهم و تاثیرگذار این مقطع تاریخی می‌پردازند. در نگاه این جریانات، در دوران دفاع‌مقدس، اشتباه‌های بزرگ و خطاهایی استراتژیک از سوی مقامات ایرانی صورت گرفته و اگر تصمیمات اتخاذ نمی‌شد، سرنوشت جنگ تغییر می‌کرد. از دید آنها یکی از اشتباه‌های بزرگ ایران در جنگ ورود به خاک عراق پس از فتح خرمشهر بود که باعث شد نظام در افکار عمومی منطقه و جهان از موضع مظلوم خارج شود و در مظان کشورگشایی قرار گیرد. این در حالی است که از اساس تصمیم ورود به خاک عراق بعد از فتح خرمشهر نه یک ابتکار فردی بلکه مبتنی بر یک تصمیم جمعی و متناسب با شرایط موجود بود. در آن روزها هیچ عزم و اراده‌ای از سوی عراق و حامیان او برای توقف جنگ وجود نداشت و هدف از طرح موضوع توقف جنگ از سوی بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی صرفا دادن فرصت به عراق برای بازسازی ماشین جنگی‌اش بود. بحث تقویت حضور نظامی ایران در خلیج‌فارس و طرح موضوع بستن تنگه‌هرمز نیز یکی دیگر مواردی است که در دستگاه تحلیلی جریان تحریف به عنوان خطای استراتژیک ایران در دوران‌جنگ یاد می‌شود. براساس این تحلیل، دلیل اصلی ورود آمریکا به خلیج فارس براساس همین رویکردها صورت گرفته‌بود. این در حالی است که از سال ۶۰ به بعد بسیاری از تاسیسات نفتی ایران در خلیج‌فارس از سوی عراق آسیب دیده‌بود و از این پس بود که ایران اقدامات پدافندی و دفاعی و مقابله به مثل خود را برای حفاظت از شاهرگ‌های اقتصادی کشور در خلیج‌فارس پی گرفت.

برخی از چهره‌های شاخص انقلاب هم به دلیل فاصله گرفتن از نظام، تحلیل‌های نادرستی از دفاع مقدس ارائه کردند. ازجمله این چهره‌ها می‌توان به مرحوم آیت‌ا... منتظری اشاره کرد. وی از شاگردان نزدیک امام خمینی (ره) بود و در مقطعی به‌عنوان قائم‌مقام رهبری انتخاب شد، اما سیر ماجرا و فرازوفرودهایی که درروند تحولات سیاسی داشت، باعث شد در بسیاری از حوزه‌ها با رهبری انقلاب اختلاف نظر پیداکرد. یکی از مواضع اختلافی میان او و امام راحل موضوع جنگ بود. وی در بهمن ۶۷ طی یک سخنرانی از طولانی شدن جنگ انتقاد کرد و گفت دشمنان ما پیروز از کار درآمدند. جوابیه تند امام راحل پس از ۱۱ روز از این سخنرانی واکنشی به این اظهارات بود. همچنین وی در صفحه ۵۸۹ خاطرات خود با اشاره به اتفاقاتی که بعد از آزادی خرمشهر افتاد، مدعی شده بود نیروهای ارتشی، انگیزه‌ای برای ادامه جنگ نداشتند. این اظهارات البته از سوی مرحوم آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی در گفت‌وگویی پاسخ داده شد. به‌گفته هاشمی بعد از فتح خرمشهر شایعه‌ای مبنی بردادن غرامت از سوی عراق برای توقف جنگ مطرح شد که البته چنین پیشنهادی هیچ‌وقت از سوی عراق مطرح نشد، اما همان زمان آیت‌ا... منتظری ـ که بعدها مدعی شده بود چرا جنگ ادامه پیدا کرد ـ وقتی این شایعه پخش‌شده بود، با احتمال خیلی ضعیف آتش‌بس گفته بود: «بعضی‌ها که بوی دلار به مشامشان رسیده، می‌خواهند جنگ را تمام کنند.» ادعاهای آیت‌ا... منتظری بعدها در کتاب خاطرات وی نیز تکرار شد. همچنین در میان منتقدان دوران دفاع‌مقدس، نهضت آزادی هم در تلاش برای ایجاد تصویر و تصوراتی جدید از جنگ بر نقد مدیریت و تصمیم‌گیری مسؤولان سیاسی در جنگ تأکید دارد. در نوع روایتگری آنها طرح سوال درباره وقوع و ادامه جنگ بیش از دیگر موضوعات پررنگ است. این تشکل از ابتدای روی کار آمدن دولت موقت و نخست‌وزیر هم‌حزبی خود یعنی مهندس بازرگان، این دولت را به‌واسطه مماشاتی که درباره عراق به‌دلیل تعرضات مرزی و مواضع تحریک‌آمیز علیه ایران داشت، موردانتقاد قرار می‌داد. محور انتقاد دیگر نهضت آزادی این بود که مدعی است امکان مذاکره با عراق و حل‌وفصل اختلافات قبل از وقوع جنگ وجود داشت. این در حالی است که همه اسناد و مدارک حاکی بود صدام در برابر ایران، اراده جنگ داشت. موضوع دیگر بحث تصرف سفارت آمریکا بود که ازنظر نهضت آزادی باعث وقوع جنگ شد. این در حالی است که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، عراق از ابتدا به دنبال حمله به ایران بود. موضوع دیگر بحث استفاده از شرایط و فرصت حاصل از فتح خرمشهر بود که نهضت آزادی موضوع توقف ادامه جنگ را مطرح کرد. بازهم در این زمینه شواهد و گزارش‌های موجود نشان می‌دهد هیچ عزم و اراده جدی از سوی عراق برای توقف جنگ وجود نداشت و از اساس هم بحثی درباره پایان جنگ مطرح نشده بود بلکه آن محوری که عمدتا مورد تأکید عراق و حامیان او بود، بحث آتش‌بس بود. شرایطی که در خوشبینانه ترین حالت نه جنگ و نه صلح بود.

خطر برجسته‌سازی نقطه‌ای

جنگ به‌عنوان یک پدیده قابل‌مطالعه همیشه موردتوجه پژوهشگران و تاریخ‌نگاران بوده است و هر پژوهشگری زاویه دید خود را نسبت به دوران دفاع‌مقدس دارد. در دهه اخیر با جریان جدیدی از تاریخ‌نگاری جنگ مواجهیم که نوع نگاه و زاویه ورود آنها به مقوله جنگ صرفاً بر اساس بزرگنمایی برخی مسائل حاشیه‌ای و کوچک است که بعضا اصلا با واقعیت انطباق ندارد. ازجمله موضوعات موردعلاقه این بخش از محققان تأکید و برجسته‌سازی اختلافات میان فرماندهان نظامی، رقابت میان ارتش و سپاه، استفاده از سیاست کشته‌سازی برای مقابله با ماشین نظامی عراق، بی‌تجربگی فرماندهان نظامی، ارائه طرح‌های جنگی ناموفق در برخی عملیات‌ها و... است. این نکته را هم باید در نظر گرفت که تلقی این دسته از نویسندگان از اشتباه‌ها به‌ویژه در حوزه تصمیم‌گیری مقامات رسمی و نظامی کشور هم صرفاً براساس معیارهای شخصی آنان است و با معیارهای منطقی، همخوانی ندارد.

بوق‌های تحریف

رسانه‌های فارسی‌زبان اپوزیسیونی در حوزه جنگ در قالب گزارش، مصاحبه، مقاله و تولید مستند روایت خود را در دوران دفاع‌مقدس دنبال می‌کنند. روایت‌هایی که عمدتا تلاش دارد ایران را مقصر طولانی شدن جنگ معرفی کند. نکته جالب این‌که در این روایت‌ها حضور قدرت‌های بین‌المللی برای حمایت از عراق، حمایت سلطنت‌طلبان از اقدام صدام علیه ایران، همدستی اعراب و اسرائیل و غرب برای تحریم هر چه بیشتر ایران و... هیچ نقش مؤثر و قابل‌اعتنایی ندارد. این روایت‌های یک‌طرفه هم مثل دیگر روایت‌ها سعی در موثر نشان دادن نقش ایران، هرچند غیرواقعی در شروع جنگ، ادامه و نحوه پایان آن دارد. خالقان این تولیدات سمعی و بصری و نوشتاری از القای این موضوع هم هیچ پروایی ندارند که از منابع نامعتبر و غیرمستند استفاده کنند. منابعی غیرقابل اتکا که بر تضعیف جایگاه نیروی مسلح ایران به‌ویژه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تأکید دارد و می‌خواهد این نیروی مردم‌نهاد را عامل مشکلات جنگ معرفی کند.